چرا نشست های آنکارا، مادرید و لیسبون را موفق می دانیم

مذاکرات هسته ای، مسیر طی شده، چشم انداز پیش رو

۳ دور مذاکره هسته ای میان نمایندگان ایران و اتحادیه اروپا پس از صدور قطعنامه های تحریم شورای امنیت علیه ایران، در شهرهای آنکارا، مادرید و لیسبون در ۲ ماه گذشته اگرچه از سوی برخی محافل خبری غرب مذاکره برای مذاکره یا مذاکره فرعی برای ارزیابی این که بالاخره مذاکرات اصلی می تواند جریان یابد یاخیر؟ و از این رو کم اهمیت تلقی شده، اما میزان اهمیت این مذاکرات چیزی نبوده و نیست که این دسته از محافل خبری یا دیگر محافل و مجامع سیاسی بین المللی توانسته باشند آن را کتمان کنند.

خارج از کادر نگاه اپوزیسیون یا پوزیسیون جهانی فعالیت های هسته ای ایران هم اگر نگاه کنیم، واقع آن است که ایران و غرب در ماجرای هسته ای آخر حرف و مقصود نهایی خود را بیان کرده، پای آن ایستاده و در مسیرش حرکت کرده اند. ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت و حتی صدور قطعنامه تحریم حربه ای بود که غربی ها در طول ۴ سال کشمکش هسته ای با ایران همواره بدان تأکید کرده بودند، حال آنها این مسیر را رفته و تهدید خود را عملی کرده اند، هر چند شاید از پس چانه زنی های بسیار و کش وقوس با روسیه و چین و حتی میان آمریکا و اروپا بتوانند به یکی دو قطعنامه دیگر هم برسند که این روند با وجود برقراری مذاکره بین ایران با غرب و نماینده گروه ۵+۱ روالی آسان نخواهد بود.

از طرف دیگر ایران هم ساخت و مونتاژ سانتریفیوژها برای غنی سازی و نصب و راه اندازی آنها را با موفقیت ادامه داده و تحت نظارت بازرسان آژانس اتمی وارد مرحله صنعتی تولید سوخت هسته ای شده و تأییدیه بازرسان آژانس برای فعال بودن ۱۳۰۰ سانتریفیوژ و انجام عمل غنی سازی اورانیوم با غنای پائین و مورد نیاز در مصارف صلح آمیز را در اختیار دارد.

اگر قبول داشته باشیم کل اعمال فشار غرب برای ممانعت از دستیابی ایران به دانش و توان استراتژیک هسته ای بوده است، می توان سود و زیان طرف های درگیر در این بازی خاص را سنجید و ارزیابی کرد و نتیجه آن که تحریم و اعمال فشار در متوقف کردن برنامه هسته ای ایران موفق نبوده است، حتی این اعمال فشارها نتوانسته باعث خروج ایران از معاهده NPT (معاهده منع گسترش سلاح های هسته ای) و قرار گرفتن ایران در موقعیتی غیر از آنچه از ابتدا اعلام کرده است بشود که همان ادامه فعالیت صلح آمیز در چارچوب NPT و ضوابط بین المللی و تحت نظارت دوربین ها و بازرسان آژانس است.

در چنین شرایطی برخی با استناد به نظر گوربل ها حوصله شطرنج ندارند بر این باورند که یک گزینه غرب بر هم زدن صفحه بازی و دست بازیدن به اقدام نظامی است که هر آن باید انتظار آن را داشت، این نظر نیز اگرچه در عرصه جهانی مصداق هایی دارد ولی در مورد ایران با پرسش هایی جدی مواجه است مثل این که وقتی صحبت از غرب می کنیم کدام غرب مورد نظر است؟ آیا باید همه کشورهای غربی منجمله اروپایی ها را جزو گوربل های قدرتمند بی حوصله تصور کرد؟ مسلماً در ماجرای جنگ عراق، موضع اغلب کشورهای اروپایی مانند فرانسه، آلمان، اسپانیا و دیگران مؤید چنین نظری نیست و صرف نظر از اختلافات موجود در داخل آمریکا اگر آمریکا را عصبانی ترین گوربل بازی هم محسوب کنیم، کل سیاست جنگ افروزانه آمریکا در منطقه در حال حاضر در جامعه جهانی به چالش کشیده شده است و تازه خود آمریکایی ها هم با این هشدار از داخل و خارج مواجه هستند که علاوه بر قدرت بازدارندگی ایران، حمله ابذایی احتمالی به تأسیسات هسته ای ایران، از کجا معلوم که نتیجه ای مطابق خواست آنها داشته باشد؟ شاید همین اقدام موجب دور تازه ای از سرعت و شتاب در برنامه هسته ای ایران شود که احتمال چنین وضعی بسیار زیاد است. در همین حال جریان ها و افراد شناخته شده ای در غرب و جامعه جهانی مانند البرادعی مدیر کل آژانس می گویند اصلا دانش یک ملت قابل بمباران نیست و آنها که چنین فکرهایی در سر دارند را باید دیوانگان جهان جدید محسوب کرد.

با این اوصاف باید انگاری خواهد بود که فکر کنیم به این دلایل روشن، غرب و در رأس آن آمریکا از خواسته اصلی خود که بازداشتن ایران از دستیابی به توانمندی استراتژیک فناوری کامل هسته ای است منصرف شود، آنها امر خود را ادامه داده و سعی دارند جبهه خویش حول روش های دیپلماتیک اعمال فشار مانند قطعنامه های تحریم را به هر حال سرپا نگه دارند و این یعنی ادامه یک کشاکش و ملتهب نگه داشتن وضعیت بین المللی هسته ای ایران. به زعم ناظران و بازیگران عرصه سیاست وقتی هزینه های یک روش سیاسی بالا رفته و دستاوردها کاهش یافته باشد، می توان راه ها و احتمالات دیگر را هم مورد آزمایش قرار داد. باز شدن باب گفت وگو توسط غرب با ایران آن هم در میانه یک جدال واقعی و سنگین دیپلماتیک دقیقاً از همین روست که اهمیت پیدا می کند.

این باب از طرف غرب از این رو بازشده است که چاره ای باشد برراههای بسته و امکانی دیگر موردسنجش قرارگیرد و ازطرف ایران به این علت موردااستقبال است که از ابتدا روش مذاکره ازسوی ایران به عنوان تنها گزینه حل و فصل موضوع معرفی و تبلیغ و حمایت شده است.

شاید بتوان گفت صحنه روشن تر از آن است که نیاز به توضیح داشته باشد. در میان یک جدال سنگین دیپلماتیک یک طرف (ایران) برای کاهش هزینه های دستیابی به یک توانمندی استراتژیک از مذاکره استقبال می کند و یک طرف نیز در مسیری تاگزیر به این مسیر کشیده می شود. جریانی دراین جبهه (غرب) بیشتر به نتیجه مذاکره امیدوارد (اروپا) و طرفی نتیجه را تنها باب میل خود می خواهد (آمریکا). طبیعی است در چنین شرایطی باب باز شده گفت وگو اگرچه بین دو نماینده و تیم های کارشناسی همراه آنها و باعنوان مذاکرات مقدماتی هم باشد خودبه خود بسیاراهمیت پیدامی کند، چون مسیرهای پرطمطراق دیگر برای متوقف کردن ایران، اصالت و کارایی خود را ازدست داده و ایران هم برای روشی دیگر خارج از ضوابط شناخته شده جهانی، اولویت قائل نشده است.

در این وضعیت ۳ دوره مذاکره علی لاریجانی و خاویر سولانا مذاکره کنندگان ارشد هسته ای دوطرف در شهرهای آنکارا، مادرید و لیسبون در فاصله کمتر از ۲ ماه همچون حلقات به هم پیوسته یک زنجیره و گام به گام معبر مذاکره را در میانه جدال دیپلماتیک پیش برده و درنوع خود مذاکراتی موفق ارزیابی می شوند، هرچند این موفقیت به معنای اعجاز و معجزه یک باره نیست. اگرچه برخی محافل رسانه ای غرب سعی دارند این سری از مذاکرات را بی نتیجه و کم اهمیت نشان دهند اما واقع آن است که لاریجانی و سولانا که هر سه دور مذاکره خود را سازنده خوانده و در فواصل کوتاه قرار و مدارهای بعدی را گذاشته اند هیچکدام افراد بی کاری نیستند که ندانند در جبهه هایی که نمایندگی آنها را برعهده دارند چه می گذرد؟ سولانا در مذاکرات نمایندگی گروه ۵+۱ را هم برعهده دارد، او می داند که امریکایی ها هم خواهان شنیدن ایده ها و بحث های مطرح در مذاکرات و فرضیه سازی و حداقل تصور شرایط مختلف ازجمله پذیرش بالاجبار حقوق ایران به شکلی آبرومند برای خود هستند. نوع دیگر این تمرین پذیرش و کنار آمدن را آمریکایی ها خود به طور مستقیم درعراق و درگفت وگو با ایران در دستور کار دارند.

از خانم رایس بعید است تصور کند ایرانی ها امروز دارند برای پذیرش تعلیق و توقف فعالیت های هسته ای مذاکره می کنند، اگر به فرض چنین باشد اساساً باید به هوش و درایت این خانم و دوستانش شک کرد که البته حتماً آنها هم مثل دیگران دریافته اند مذاکره امروز ایران اصلاً برای تعلیق و توقف نیست و با ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت و پیشرفت های هسته ای کشور کار از حرف ها گذشته است، با این وجود علی رغم تبلیغات غربی ها درباره توقف فعالیت ها قرار مذاکرات به سرعت تمدید می شود که این خود خبر از واقعیت های مهمی دارد و در رأس آن این که بالاخره چگونه می شود به راه حل میانه ای رسید؟ راه حلی که البته ایران برای آن انواع پیشنهادهای اعلام شده و نشده را درآستین دارد، از کنسرسیوم مشترک غنی سازی درخاک ایران گرفته تا بازگشت موضوع از شورای امنیت به آژانس اتمی و صدور مجدد اجازه بازرسی های بیشتر و هرآنچه باعث اعمال حق هسته ای تهران و رفع نگرانی های آنها باشد.

در این میان مذاکرات سه گانه آنکارا، مادرید، لیسبون بین لاریجانی و سولانا را هم به دلیل قرار ادامه آنها در سه هفته آینده در شهری دیگر و هم بنا به علل متعدد دیگر باید موفق ورود به وجه دانست، البته طرفین تاکنون علنی رغم سازنده و موفقیت آمیز خواندن هر ۳ دور مذاکره به عمد نخواسته اند درباره مصداق های موفقیت ها صحبت کنند تا شاید این مصداق ها به قولی سوخت نشوند، اما یکی از جلوه های موفقیت این مذاکرات که خود را نشان داد، توافق تازه ایران و آژانس اتمی در پی ریزی طرح همکاری تازه برای رفع ابهام های باقی مانده در برنامه هسته ای ایران است.

● **چرا از سه گانه مذاکراتی موفق صحبت می کنیم**

مذاکرات هسته ای سه گانه آنکارا، مادرید، لیسبون از آن رو نگاه همه ناظرین بین المللی را به خود جلب کرده بود که تلاش برای جست وجوی راه سوم در میانه جدال دیپلماتیک هسته ای بود، این مذاکرات که ازطرف شرکت کنندگان سازنده و رو به جلو توصیف شده است در متن خود ایده و طرحی را پروش داد که خود به مثابه کاتالیزوری می تواند دورهای بعدی مذاکره را متأثر کرده و به آن سرعت بخشد.

این ایده به تصمیم تبدیل شده همان گفت وگوی ایران با آژانس و طرح و قرار نامه برای تعیین نقشه کاری برای رفع ابهام های باقی مانده بین ایران و آژانس است.

با زنده شدن این ابهام ها و قید آن در گزارشات آتی البرادعی یک مانع مهم در مسیر حصول توافق در مذاکرات هسته ای به جریان افتادن مذاکرات وسیع تر بین ایران و غرب از بین خواهد رفت. از سوی دیگر این مذاکرات مرحله به مرحله یکدیگر را تکمیل کرده اند و به نظر می آید این روند ادامه پیدا کند، از بین رفتن آمادگی روسیه و چین برای صدور قطعنامه تازه در شورای امنیت علیه ایران تا زمان برقراری مذاکرات و روی میز بودن طرح و ایده ها برای حل وفصل مرضی الطرفین موضوع و همچنین ایجاد تردید نزد اروپایی ها برای ادامه مسیر قطعنامه از دیگر دستاوردهای این مذاکرات است. خاویر سولانا مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و نماینده گروه ۱ + ۵ در کنفرانس خبری لیسبون در پاسخ به این سؤال خبرنگار «ایران» که گفته می شود انگلیس پیش نویس جدید قطعنامه تحریم علیه ایران و بدین ترتیب اخلال در روند مذاکرات را آماده کرده شما چه نظری دارید؟ پاسخ داده است: تمام تلاش ما بر محور ادامه مذاکرات متمرکز است و من درباره چنین پیش نویسی چیزی نشنیده و گزارشی دریافت نکرده ام، وی پیش از این و پس از مذاکرات مادرید هم گفته بود: هرگونه اقدام منفی شورای امنیت علیه ایران در مرحله کنونی نباید صورت گیرد. حال اگر دوستان سولانا در گروه ۵+۱ بخواهند از قطعنامه ای دیگر به عنوان چاشنی مذاکرات استفاده کنند، اولا این اقدام مورد تأیید نماینده آنها در مذاکره با ایران نیست و در ثانی امتحان مسیری آزموده است که هر تأثیری بر ایران داشته باشد در بخش هسته ای که هدف آنهاست، بی تأثیر است و شاید تنها به افزایش تعداد سانتریفیوژها در ایران کمک کند. ادامه یافتن مذاکرات بیش از سه دور نشان از آن دارد که با وجود اختلاف مواضع حصول تفاهم برای مذاکره کنندگان امری ناشدنی تلقی نمی شود و به نظر آنها هر حلقه زنجیره مذاکرات می تواند با تکمیل و تحکیم حلقات قبل آنها را به سوی نتیجه رهنمون شود. در این میان حتماً طرح و ایده هایی روی میز مذاکره قرار دارد که در طول مذاکرات بیشتر پردازش یافته و فربه می شوند، هر چند تیم های مذاکره از آنها در قالب کلی مذاکره سازنده یاد کرده و تا تکمیل نهایی از اعلام آن سرباز بزنند، نباید فراموش کرد که این اتفاق در بطن یک منازعه سیاسی و دیپلماتیک تمام عیار شکل گرفته و در حال پیشرفت است و دور تازه تعامل ایران با آژانس هم به عنوان تسریع کننده و هم به عنوان یک نتیجه در مقطع فعلی از بطن آن بیرون آمده است. باید توجه داشت که البرادعی و سولانا و لاریجانی هر یک به نوعی تصریح کرده اند، تعامل تازه ایران و آژانس بخشی از یک فرآیند گسترده تر سیاسی خواهد بود که بین لاریجانی و سولانا به نمایندگی از ایران و غرب در حال مذاکره است.

این سخن بدان معناست که با کار به روی نقاط و نظرات مشترک، طرح و فرآیند سیاسی گسترده ای میان طرفین در حال پی ریزی است.

می توان حدس زد در این «طرح گسترده» رفع نگرانی های غرب از برنامه هسته ای ایران و در عین حال حفظ حقوق هسته ای ایران مدنظر قرار دارد. حرکت در جهت پی ریزی یک طرح گسترده سیاسی با کار به روی نقاط مشترک ضمن توجه به نگرانی ها و مطالبات طرفین از یکدیگر و آغاز برنامه ریزی برای تدوین نقشه کاری جدید بین ایران و آژانس، ماحصل کلی و ملموس سه دیدار کاری دیپلماتیک بین نمایندگان ایران و غرب آن هم در میانه یک منازعه سنگین سیاسی است. همین موارد برای مهم و بی نتیجه قلمداد نشدن این نشست ها و حتی تاریخی و نقطه عطف دانستن آنها کافی نیست؟ البته روشن است اگر در آینده ناشکیبایی برخی باعث ایجاد اخلال در روند مذاکرات شود، از این نشست های کاری واهمیت آن کمتر یاد خواهدشد، اما حتی اگر چنین شود، غرب باز هم برای آزمودن راهکار مذاکره از مذاکرات آنکارا، مادرید، لیسبون و ادامه های آن یاد و دوباره از آنها آغاز خواهد کرد.

در نخستین هم اندیشی امامان جمعه بررسی شد

تقویت وحدت از سنگر نماز جمعه

گروه سیاسی- نخستین هم اندیشی امامان جمعه در سال جاری با موضوع نقش نماز جمعه در اتحاد ملی و انسجام اسلامی روز گذشته با حضور ۱۵۰ تن از امامان جمعه و همچنین استید حوزه و دانشگاه در تالار شیخ صدوق حرم حضرت عبدالعظیم حسنی(ع) شهرری گشایش یافت.

به گزارش خبرنگار «ایران»، رئیس شورای سیاستگذاری ائمه جمعه در سخنانی هدف از برگزاری این همایش را «بررسی راهکارهای تقویت وحدت از سنگر نماز جمعه» عنوان کرد و گفت: سازماندهی گرایش های فکری و سیاسی و هدایت نخبگان برای حفظ نظام اسلامی در پرتو وحدت ضروری است.

حجت الاسلام والمسلمین سیدرضا تقوی خاطرنشان کرد: اتحاد و وحدت در جامعه اسلامی مبانی خاصی دارد و این گونه نیست که بتوان وحدت را با آئین نامه وبخشنامه محقق کرد.

وی با اشاره به جایگاه علما و روحانیت در جامعه اسلامی افزود: باید این باور را در جامعه نهادینه کرد که اصل ولایت فقیه برای حفظ کشور و نظام، یک اصل محوری است که سرنوشت همه به آن گره خورده و منافع عموم در تقویت این اصل است، در صورت دستیابی به این درک مشترک، وحدت در جامعه محقق خواهدشد. وی با بیان این که روحانیت هیچ گاه فخرفروش و امتیازطلب نبوده و جایگاه خدمتگزار در یک جامعه را داشته است، یادآور شد: رهرو باید با رهبر احساس هم ادراکی داشته باشد.

رئیس شورای سیاستگذاری ائمه جمعه در ادامه از روشنفکران به عنوان رقیب پرورده استعمار انگلیس و استکبارجهانی برای روحانیت یاد کرد و گفت: روشنفکران به صحنه آمدند تا نقش روحانیت را تحت تأثیر قرار دهند که به تعبیر مقام معظم رهبری، ولادت نهاد و جریان روشنفکری نامشروع بود چون غرب آن را در کشور ما پایه گذاری کرد.

حجت الاسلام والمسلمین تقوی خاطرنشان کرد: غرب می خواست نقش پیشاویی و امامت ائمه جمعه را به روشنفکران منتقل کند اما هیچ گاه موفق نشد و لذا روشنفکران همیشه در یک غربت عظیم اجتماعی زندگی کرده اند.

وی از مردمی بودن به عنوان ویژگی مهم روحانیت نام برد. وی همچنین از امامان جمعه خواست که مسائل مختلف ازجمله مسائل سیاسی را درقالب موعظه وتوصیه به تقوا برای مردم تبیین کنند.

تحکیم نظام اسلامی ازطریق تقویت مواضع رهبری

حجت الاسلام والمسلمین سید احمد خاتمی، عضو هیأت رئیسه مجلس خبرگان رهبری و امام جمعه موقت تهران سخنران بعدی این همایش بود که به بررسی نقش نماز جمعه در تبلیغ سیاست های نظام پرداخت. حجت الاسلام والمسلمین سید احمد خاتمی هدف از برگزاری نماز جمعه را تحکیم نظام اسلامی از طریق تقویت مواضع رهبری خواند و به حمایت های مکرر مقام معظم رهبری از دولت نهم اشاره کرد و یادآور شد: امام جمعه، نماینده ولی فقیه است و این که وی از فرد منتخب مردم در سمت ریاست جمهوری خوشش نمی آید و در موضع مخالف وی باشد با نمایندگی ولی فقیه سازگار نیست. وی تصریح کرد: مواضع مقام معظم رهبری هیچ گاه به معنای نفی انتقاد سازنده نیست. وی در ادامه تأکید کرد: مردم امام جمعه را حنجره حق و عدالت می دانند و نیز نماینده خود در این که درد دل های عمومی شان را بیان کند و باید به گونه ای عمل شود که مردم احساس کنند که اگر همه درها بسته شد، یک در باز است و آن خانه امام جمعه است. امام جمعه موقت تهران گفت: در نظام اسلامی اشکال، ضعف و انتقاد هم وجود دارد اما این انتقاد نباید به گونه ای مطرح شود که به کل نظام آسیب وارد شود.

عضو هیأت رئیسه مجلس خبرگان رهبری همچنین منصب امام جمعه را سیاسی خواند و تصریح کرد: امام جمعه اگر که بینش و جدایی دین از سیاست است، باید با این منصب خدا حافظی کند.

وی ابلاغ سیاست های نظام که به تصویب مقام معظم رهبری رسیده است را از جمله وظایف امامان جمعه برشمرد و گفت: ورود به سیاست های جزئی نظام در شأن امام جمعه نیست و همچنین باید تلاش کرد که مسائل شهری در تریبون نماز جمعه مطرح نشود.

حجت الاسلام والمسلمین سیداحمد خاتمی در ادامه سخنان مقام معظم رهبری را محور مطلوب تحلیل های سیاسی ائمه جمعه عنوان و تصریح کرد: با توجه به این که سخنان مقام معظم رهبری به صورت مجمل و دربسته است مردم انتظار دارند که این سخنان تبیین شود تا مردم بدانند نظر ایشان چیست و چه اتفاقی افتاده که این سخنان مطرح شده است. وی خاطرنشان کرد: ممکن است با این اقدام عده ای انگ جناحی به ما بزنند در حالی که ما باید به وظیفه مان عمل کنیم.

امام جمعه موقت تهران تصریح کرد: متأسفانه عده ای چنین القا می کنند که هرکسی دم از ولایت می زند و رهروی راه ولایت است جناحی است و می خواهند ما را در موضع بی طرفی قرار بدهند.

عضو هیأت رئیسه مجلس خبرگان با اشاره به این که دنیای کفر، استقرار نظام اسلامی در منطقه را بر نمی تابد تأکید کرد: این فرهنگ باید نهادینه شود که اگر بخواهیم در جهان آقا و سرافراز زندگی کنیم ضرورت دارد که آماده باشیم.

خاتمی تصریح کرد: هزینه پرداختن برای عزت، عظمت و انقلاب اسلامی باید نهادینه شود همچنان که در اولیل انقلاب، فرهنگ هزینه دادن برای دین نهادینه شد که انقلاب اسلامی پیروز شد.

حجت الاسلام والمسلمین قاضی عسگر، عضو شورای سیاستگذاری ائمه جمعه نیز در سخنانی با اشاره به طرح گسترده مباحث ضدشیعی در اینترنت، مقابله امامان جمعه با این مباحث را خواستار شد.

برگزاری مراسم خداحافظی محمد جواد ظریف

مراسم خداحافظی محمد جواد ظریف سفیر و نماینده جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل در محل این سازمان در نیویورک برگزار شد.

به گزارش ایرانا، جمع زیادی از سفرا، رؤسای هیأت های نمایندگی، دیپلمات ها، مسئولان سازمان ملل، مسئولان و اعضای مراکز تحقیقاتی، مسئولان و استادان دانشگاه ها، نمایندگان رسانه های همگانی، نمایندگان مراکز اسلامی آمریکا و نیز ایرانی های مقیم و نمایندگان مراکز فکری و تحقیقاتی آمریکا در این مهمانی حضور یافتند. در حالی که آمریکا و برخی کشورهای غربی دیگر در حال تلاش برای منزوی نشان دادن ایران هستند، حضور گسترده دیپلمات ها و سایر شخصیت های علمی، سیاسی، مذهبی و تحقیقاتی در این مراسم به اذعان بسیاری از ناظران و دیپلمات های خارجی امری قابل توجه بود. ظریف از سال ۱۳۸۱ سفیر و نماینده ایران در سازمان ملل بود. محمد خزائی معاون وزیر اقتصاد و دارایی، جانشین ظریف خواهد شد.

گفت وگوی روز

راهکارهای تحول در نماز جمعه

گروه سیاسی ـ سیداحمد نجفی: نماز جمعه به عنوان ترریبون رسمی نظام جمهوری اسلامی، کنگره بزرگ هفتگی است که در بیش از ۵۵۰ نقطه کشور برپا می شود و هم اکنون به یکی از اجتماعات عمومی بسیار مهم و تاثیرگذار در تعامل افکار عمومی با مسائل سیاسی، اجتماعی و دینی تبدیل شده است.

در حاشیه نخستین همایش ائمه جمعه در سال جاری در گفت وگویی با حجت الاسلام والمسلمین سیدرضا تقوی رئیس شورای سیاستگذاری ائمه جمعه به بررسی دستاوردها و عملکرد این شورا در ارتقای جایگاه نماز جمعه پرداختیم.

***آقای تقوی، شورای سیاستگذاری ائمه جمعه برای ایجاد تحول و توسعه خطبه های نماز جمعه مشخصاً چه اقداماتی انجام داده است؟**

- شورای سیاستگذاری تحول در نهاد نماز جمعه را از چند طریق دنبال می کند. پیش از بیان راههای تحول لازم است تحول را در نماز جمعه معنا کنم. تحول در نهاد نماز جمعه به معنای تحول در سازماندهی و تشکیلات است که ما در یک هماهنگی بین ائمه جمعه و ستادهای برگزاری نماز، وحدت نظر در مورد سیاستهای کلی نظام و خدمت رسانی بهتر به نمازگزاران در روز جمعه را دنبال می کنیم.

نمونه دیگر از تحول، تقویت محتوایی خطبه های نماز جمعه است که ما به اتمه جمعه کمک می کنیم تا خطبه های قوی تری را بویژه در مسائل سیاسی ارائه نمایند. نمونه دیگری از تحول، گزینش و انتخاب نیروهای کیفی تر، باانشاط تر و جامع تر است که ما در هر یک از این موارد اقداماتی انجام داده ایم.

اولا سعی کرده ایم با جلسات آموزش ضمن خدمت، نشستهای توجیهی، تدوین دستورالعمل برای ستادها، تشکیلات را اصلاح و تقویت کنیم. امروز با تلاشهای توجیهی و آموزشی و تفسیر و تبیین نظرها و دیدگاههای مقام معظم رهبری، هم آوایی و هماهنگی خوبی در مجموعه نهاد نماز جمعه ایجاد شده است. در امر گزینش نیرو نیز نیروهای باانشاط و فاضل حوزه های علمیه انتخاب و وارد شبکه نماز جمعه کشور می شوند.

***آیا برآورد دقیقی در اختیار دارید که نشان دهد تحولات مورد نظر شورای سیاستگذاری، بازخورد مثبتی داشته است؟**

- پاسخ این سؤال را باید از مردمی که در نمازهای جمعه شرکت می کنند، بگیرید. اکثر کسانی که در نماز جمعه شرکت کرده اند و یا برای کاری به دفاتر ائمه جمعه مراجعه می کنند، از نقش کارساز و راهنمایی های ائمه جمعه رضایت دارند. اینان معتقدند که بخشی از معارف و اطلاعات اسلامی و سیاسی را از خطبه های نماز جمعه دریافت می کنیم.

امام جمعه محور وحدت در شهرهاست و حلقه وصل بین مردم و مسئولان است. اینجانب به عنوان مسئول و یک فرد مطلع معتقدم که از تلاشها و فعالیتهایی که انجام شد، پاسخ مثبتی گرفته ایم.

***با توجه به اینکه نماز جمعه به لحاظ شکلی، قالب گذشته را حفظ کرده است (یک خطبه سیاسی، یک خطبه عبادی) آیا امکان ایجاد تنوع در این خطبه ها وجود دارد؟**

- چنین تقسیم بندی در فقه وجود ندارد که امام جمعه یک خطبه را به مسائل معرفتی و خطبه دیگر را به مسائل سیاسی اختصاص دهد. آنچه در فقه توصیه می شود، این است که امام جمعه بعد از حمد و ثنای الهی و درود بر پیامبر و آل پیامبر، باید مردم را توصیه به تقوا نماید، خطبه ها سرشار از موعظه و مسائل تنبه آمیز باشد.

مسائل مربوط به زندگی مسلمانان، نیازهای اطلاعاتی و آگاهی بخشی و تحولات سیاسی - اجتماعی را تحلیل نماید و به مردم آگاهی های لازم را بدهند. قالب نماز که قابل تغییر نیست، بلکه باید تحول در نماز جمعه را در ارائه خطبه های قوی، تحلیلهای پرجاذبه، خطبه های هنری و پرجاذبه دنبال کنیم که برای این کار تلاشهایی انجام شده است.

***جنابعالی به چه ضعف و نقاضی در خطبه های نماز جمعه پی برده اید و برای اینکه خطبه ها شکل جذاب تری داشته باشد، چه طرح و اندیشه خاصی دارید؟**

- ضعف ها و نقص های یک خطبه را باید در ارائه مطالب ضعیف دید. امام جمعه ای که مطالعه نکند و مطالبش از جامعیت لازم برخوردار نباشد، طبعاً خطبه ای ضعیف ارائه می کند.

منبر نماز جمعه، منبر حکومت اسلامی است، بنابراین خطیب جمعه باید در بیان مواضع و ارائه دیدگاهها، خود موضع را رعایت کند که مواضع، جنبه گروهی و شخصی نداشته باشد. از تریبون نماز جمعه باید مواضع نظام اعلام و تبیین شود. برخی از خطبه ها دارای محتوا و مطالب قوی و ارزشمندی است، ولی قالب های هنری و بیان و خطابه مطلوب نیست. برای این موضوع هم باید امامان جمعه امر خطابه را در ابراد خطبه ها جدی بگیرند.

***آیا تغییرات تازه ای در وظایف و مسئولیتهای امامان جمعه در مناطق مختلف صورت گرفته است؟**

- تغییرات قابل ذکری انجام نشده است، البته بیشتر تغییرات ما، تغییر در نیروی انسانی است، یعنی امام جمعه ای از سفرا، رؤسای هیأت های نمایندگی، دیپلمات ها، مسئولان سازمان ملل، مسئولان و اعضای مراکز تحقیقاتی، مسئولان و استادان دانشگاه ها، نمایندگان رسانه های همگانی، نمایندگان مراکز اسلامی آمریکا و نیز ایرانی های مقیم و نمایندگان مراکز فکری و تحقیقاتی آمریکا در این مهمانی حضور یافتند. در حالی که آمریکا و برخی کشورهای غربی دیگر در حال تلاش برای منزوی نشان دادن ایران هستند، حضور گسترده دیپلمات ها و سایر شخصیت های علمی، سیاسی، مذهبی و تحقیقاتی در این مراسم به اذعان بسیاری از ناظران و دیپلمات های خارجی امری قابل توجه بود. ظریف از سال ۱۳۸۱ سفیر و نماینده ایران در سازمان ملل بود. محمد خزائی معاون وزیر اقتصاد و دارایی، جانشین ظریف خواهد شد.